

SESOTHO PUO YA LAPENG: PAMPIRI YA II
SESOTHO HOME LANGUAGE: PAPER II

Nako: Dihora tse 3

Matshwao: 100

BALA DITAELO TSE LATELANG KA TLHOKO

1. Pampiri ena e na le maqephe a 5. Etsa bonnete ba hore a felletse.
 2. Etsa bonnete ba hore o kgetha dipotso ka nepo.
 3. Pampiri ena e arotswe dikarolo tse pedi, Karolo ya A le Karolo ya B.
 4. Araba dipotso tse NNE feela.
 - **KAROLONG YA A**, bahlahlobuwa **bohle** ba tlameha ho araba **POTSO YA 1** ebe ba kgetha **e le NNGWE** pakeng tsa **POTSO YA 2** le **POTSO YA 3**.
 - **KAROLONG YA B**, bahlahlobuwa ba araba potso tse **PEDI FEELA**. Ba tlameha ho kgetha potso **E LE NNGWE** pakeng tsa **POTSO YA 4** le **POTSO YA 5**. Ba boele ba kgethe **e le NNGWE** pakeng tsa **POTSO YA 6** le **POTSO YA 7**.
 5. Qala potso e nngwe le e nngwe leqepheng le letjha.
 6. Ho bohlokwa ho ngola ka mongolo o makgethe o balehang.
-

KAROLO YA A TSHWANTSHISO/TERAMA**POTSO YA 1 SEYALEMOYA – R. H. Moeketsi****POTSO ENA E TLAMEHA HO ARAJWA KE BOHLE.****Ha se boya ba ntja**

Sekaseka poloto ya tshwantshiso/terama ena o be o bontshe tshusumetso ya yona **molaetseng** wa sengolwa. Tshekatshekong ya hao itshetlehe ka dintlha tsena tse latelang.

Maemo a ditaba, tikoloho le nako, le kgohlano di lebisang tharahanong le sehlohlolong sa tshwantshiso.

Moqoqo wa hao e be bolelele ba mantswe a ka bang **400–450**.

Ela hloko:

- Ngola palo e nepahetseng ya mantswe qetellong ya moqoqo wa hao.
- Etsa bonnete ba hore palo ya mantswe ha e fete 450. O boele o etse bonnete ba hore o qoqa ka dintlha tse bohlokwa tse arabang potso e botsitsweng e seng ho qoqa ka pale yohle.

[30]

KGETHA, mme o arabe potso e le **NNGWE FEELA** ho tse **PEDI** tse latelang.

POTSO YA 2 *HODIMO LE TLASE* – M. Sefuthi

Bala qotso e latelang ho tswa bukeng ya *Hodimo le Tlase*, o nto araba potso e tla latela. Hopola hore potso e itshetlehile qotsong le dikahareng tsa buka yohle.

"E ... e ... moradi ka maswabi ntatao ha a teng hona jwale. Empa ... ke tla mo tsebisa hore moradi wa hae o ne a letsitse. Ke tla mmolella ditaba tseo tse bohloko tsa mosadiae. Empa ho o bolella nnete feela, ha ke kgolwe o tla ... tla ... iponahatsa lefung. Mosebetsi o mo ngata haholo mona".

Diketso tsa batswadi di ama maphelo a malapa a bona. Maphelo a batho a a senyeha, pherekano e aparela malapa a neng a ntse a iphelela ka kgotso.

Tshehetsa ntlha ena e ka hodimo ka diketsahalo tsa pale. Ho ya ka wena, hantlentle molato ke wa mang? Ke eng se ka beng se ile sa etswa ho phema le ho thibela pherekano le ditlamorao tse bosula tseo.

Moqoqo wa hao e be wa bolelele ba mantswe a **600**.

[30]

KAPA

POTSO YA 3 *HAESO MAFOTHOLENG* – C. J. Teleki

Mefuta e fapaneng ya dibapadi e na le seabo se seholo ntshetsopeleng ya tshwantshiso/terama.

Bala qotso ena e latelang ho tswa bukeng ya *Haeso Mafotholeng* ka hloko, o nto araba potso e tla latela. Hopola hore potso e itshetlehile qotsong le dikahareng tsa buka yohle.

"Dintho tse hlahelang Molefi le tse mo etsahallang di pakahatsa hona hoo ke qetang ho bua ka hona. A nke ke re tjena. E se e le nako jwale Ngatane kapa Ramafothole a tsohella mosebetsing ka nako tse ding ... Letsatsing leo ke ne ke batle ke taboha letswalo ha ke lemoha hore Ngatane o ntse a taka setulo sa Molefi ka ... ka ho hong."

O ikamahantse ka diketsahalo tsa tshwantshiso/terama ena, sekaseka/manolla kamoo mongodi a re senolelang dibapadi tse latelang.

Sebapadi sa sehlooho/moetapele, mohanyetsi le mothusi/moferekanyi/mofapanyi/hlohleletsane.

Moqoqo wa hao e be wa bolelele ba mantswe a **600**.

[30]

60 matshwao

KAROLO YA B DITEMA TSA KGOKAHANO

- Araba dipotso tse **PEDI FEELA** karolong ena.
- Kgetha potso e le **NNGWE** feela pakeng tsa **POTSO YA 4** le **POTSO YA 5**.
- O boele o kgethe potso e le **NNGWE** feela pakeng tsa **POTSO YA 6** le **POTSO YA 7**.
- Bolelele ba tema ka nngwe e be **mantswe a 250–300**.
- Hopola ho etsa moralo temeng e nngwe le e nngwe, mme o be o boele o lekole tema ya hao botjha ho hlaola diphoso.

POTSO YA 4

O mongodi wa mokga wa batjha wa motse wa Kgaruma. Le tletleba ka ho se romelwe ha bana sekolong motseng wa heno wa Kgaruma. Le buisane ka dintlha tse ngata mme hara tse ding ke ho ka fumana thuso e ka fuwang mokga ho fumana dipalangwang tse ka isang bana le batjha dikolong tse metseng e haufinyana. Ngola **metso** e etellwang pele ke **lenanetsamaiso**, eo o tla e romella ditho tsa mokga.

[20]**KAPA****POTSO YA 5**

O ntate Motaung moahi wa Kgaruma. O ngongorehile haholo ke taba ya hore bana le batjha ba motse wa heno ha ba kene sekolo. Kopanong, moetapele wa motse Ramatlapeng o ile a tiisa taba ya hore thuto ha e bohlokwa, ebile dikolo di hole haholo le motse ona. Jwalo ka motho ya kgathatswang ke taba ena, ngola **lengolo** o ngolle ba Lefapha la tsa Thuto ho buisana le bona hore ho etswe ho hong ho thusa setjhaba sa Kgaruma.

[20]

POTSO YA 6

O e mong wa baithuti ba thontsweng ho ya tswellisetsa dithuto tsa hao tsa bongaka naheng ya Cuba. Le se le dutse selemo le kgwedi tse tsheletseng moo mme ke hona le tla dumellwang ho ya etela hae ka kgwedi ya Phupu. Ngolla batswadi ba hao **posekarete** eo ho yona o ba tsebisang ka taba tsa ketelo ya lona mona Afrika Borwa.

[20]**KAPA****POTSO YA 7**

Boha setshwantsho se latelang, o nto araba potso e tla latela.

Ha re thusaneng, ke mokga o thusang batho ka nako ena ya Covid-19. O e mong wa maloko a mokga ona mme le thusa batho ba kobo di mahetleng ka diphuthelwana tsa dijo. Etsa **phoustara** e tsebisang baahi ba motse wa heno se etswang ke mokga ona, o be o ba kope ho kenya letsoho.

[20]**40 matshwao****Matshwao kaofela: 100**